

Het voersaldo – dat een prima voorspeller is van het arbeidsinkomen – bereken je door de uitbetaalde melkprijs te verminderen met de totale voederkosten (krachtvoeder- en ruwvoederkosten)

Melkvee | Slimmer boeren met cijfers

Harder melken, loont dat?

Wie zou niet een hoger saldo per koe willen genereren op zijn melkveebedrijf? Om dat te bereiken moeten ofwel de opbrengsten verhogen ofwel de kosten verlagen. We focussen in deze bijdrage op het voersaldo, dat een prima voorspelling kan zijn van het arbeidsinkomen.

Sander Hoogstijns, landbouwconsulent Boerenbond

SLIMMER BOEREN MET CIJFERS

Het saldo per koe kan je berekenen door de opbrengsten te verminderen met de kosten. De opbrengsten omvatten de uitbetaalde melkprijs, de vergoedingen voor verkochte koeien en kalveren, en de uitbetaalde premies. Onder kosten verstaan we alle variabele kosten (krachtvoeder, dierenarts, variabele ruwvoederkosten, energie …) en vaste kosten (afschrijving van gebouwen en machines, pachten, intresten …).

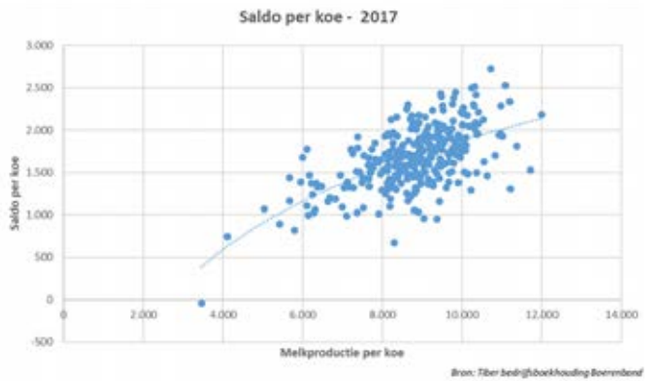
Het voersaldo

Het voersaldo – dat een prima voorspeller is van het arbeidsinkomen – bereken je door de uitbetaalde melkprijs te verminderen met de totale voederkosten (krachtvoeder- en ruwvoederkosten). Je kunt dat voersaldo iedere dag berekenen, eventueel ook per groep koeien (hoog- en laagproductief), maar één berekening per maand lijkt ons een optie die haalbaarder is.

Factoren die het voersaldo beïnvloeden

De melkprijs is de factor met de belangrijkste invloed op het voersaldo. Omdat het verschil in melkprijs tussen 2015 en 2017 bijvoorbeeld 8 tot 9 euro per 100 liter bedraagt, zien we dus ook een groot verschil tussen voersaldo's over de jaren heen. Aan die uitbetaalde melkprijs kunnen de meeste melkveehouders zelf niets veranderen, dus gaan we er hier niet dieper op in.

De 2 andere belangrijke parameters zijn de hoogte van de melkproductie en de kostprijs van het rantsoen. In Tiber zien we een diversiteit aan bedrijven bij degene die de hoogste voersaldo's haalden in de laatste 3 jaren (2015-2017): bedrijven met een nieuwe stal, maar ook bedrijven met een oudere en iets minder ruime stal, bedrijven die 11.000 liter/koe/jaar melken maar evengoed veehouders die 8000 liter/koe/jaar melken.

Wat de melkproductie betreft zien we in Tiber een diversiteit aan bedrijven bij degene die de hoogste voersaldo's haalden in 2017.

copyright Boerenbond

© KRIS THIELEMANS

Copyright Boerenbond

Sleutelfactoren

Selectie, jongvee-opfok, transitie, voeding, vruchtbaarheid en gezondheid bepalen allemaal mee de melkproductie, maar het totale plaatje moet vooral kloppen. Het werkt bijvoorbeeld kostprijsverhogend wanneer je kalveren de eerste maanden hard – en dus ook duur – voedert en je deze dieren nadien niet op tijd drachtig krijgt.

Het aantal koeien heeft geen invloed op het voersaldo. Sommige bedrijven met minder dan 50 koeien scoren wat hun voersaldo betreft bij de 25% beste, maar ook melkveehouders met meer dan 200 koeien. In Tiber stellen we vast dat deze bedrijven qua krachtvoederverbruik per koe rond het gemiddelde draaien, maar dat ze meer rendement halen: ze produceren meer kilogrammen vet en eiwit met hetzelfde rantsoen, maar met een andere veestapel.

Tot nu toe beschouwden we het krachtvoederverbruik per 100 liter melk als een belangrijke parameter, maar we moeten deze parameter ook bekijken samen met de voederkosten per 100 liter melk. Tabel 1 maakt onder meer duidelijk dat er geen correlatie is tussen het aantal kg krachtvoer/100 liter en het voersaldo. De conclusie is dat je hard en dus ook duur mag voederen als de koe dit voeder efficiënt omzet in melk. ▸

Sander Hoogstijns:

"3 euro/100 liter minder voederkosten maakt voor 100 koeien een verschil van 30.000 euro per jaar."

Tabel 1. Krachtvoedergift

	Top 25	Gemiddeld
Krachtvoedergift per koe (in kg)	2560	2675
Krachtvoedergift per 100 liter (in kg)	26,5	30

Minimum	Maximum
1.400 kg (8.640 liter/koe) 16,2 kg/100 liter	4.350 kg (12.000 liter/koe) 36,2 kg/100 liter

Hierbij is onze cirkel rond en we kunnen besluiten dat de sleutelfactoren – selectie, jongvee-opfok, transitie, voeding, vruchtbaarheid en gezondheid – in relatie moeten zijn met elkaar.

Kostprijsverschillen krachtvoeder

De kostprijs van het rantsoen per koe per dag bestaat uit kosten voor krachtvoeder en ruwvoeder (eigen ruwvoeder zowel als aangekocht).

Tabel 2. Kostprijs krachtvoeder

€/ton	Top 25	Gemiddeld
Evenwichtig krachtvoeder	288	291
Eiwitrijk krachtvoeder	328	346

Tabel 2 maakt duidelijk dat bedrijven uit de top 25 zowel hun evenwichtige als hun eiwitrijke krachtvoeders goedkoper aankopen. Dit zou te verklaren zijn doordat deze bedrijven meer enkelvoudig voederen, aankopen met volle vracht, voeder vooraf vastleggen, tijdig betalen, andere producten gebruiken … Het valt bijvoorbeeld op dat de helft van deze topbedrijven tarwe/gerst of CCM gebruikt om het basisrantsoen op te krikken. Ook maken ze 10% meer dan gemiddeld gebruik van enkelvoudige grondstoffen. Onder krachtvoeders vallen ook de natte bijproducten zoals perspulp en draf. De top 25 verbruikt 100 kg perspulp meer per koe per jaar en koopt die 3 euro/ton goedkoper aan.

Ruwvoederkosten bijna identiek

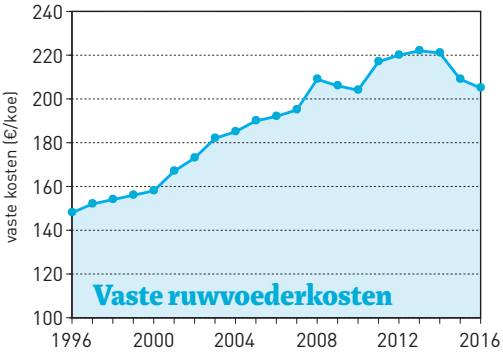
Tabel 3 geeft de ruwvoederkosten weer. De vaste kosten gaan voor een groot deel naar pacht en machines, maar we noteren grote verschillen tussen bedrijven en tussen streken.

Tabel 3. Ruwvoederkosten

€/ton	Top 25	Gemiddeld
Variabele ruwvoederkosten	293	299
Vaste ruwvoederkosten	207	225
Voersaldo €/koe	2415	1990

In Tiber blijkt dat de vaste kosten de laatste 10 jaar gestegen zijn met 50% (zie figuur). Toch slagen de beste 25% bedrijven erin om kwaliteitsvol ruwvoeder te winnen met dezelfde

Boerenbond

kosten als hun collega's. Ze halen een voedersaldo dat 425 euro hoger is dan het gemiddelde.

Besluit

We kunnen besluiten dat de voederkosten per 100 liter melk 3 tot 4 euro kunnen verschillen tussen bedrijven. Voor een bedrijf van 100 koeien maakt dit een verschil van 30.000 tot 40.000 euro per jaar, onafhankelijk van de hoogte van de melkprijs. We kunnen alleen vaststellen dat er meerdere manieren zijn om een hoog voedersaldo te halen. Het totale plaatje moet kloppen. ■